

Det kongelige Olje- og
energidepartement
Postboks 8148 Dep
0033 OSLO

Høringsuttalelse – Havvind – strategisk konsekvensutredning

Viser til høringsbrev datert 4. januar angående høring av ovennevnte dokument. Finnmark fylkeskommune har vurdert den strategiske konsekvensutredningen opp mot det eneste delområdet utenfor kysten av Finnmark, Sandskallen-Sørøya nord, og har i den forbindelse noen innvendinger.

På overordnet nivå er fylkesordførers største bekymring at man nå dreier fokus fra landbasert til offshore vindkraft i en tid hvor man nylig er kommet i gang med utvikling av landbasert vindkraft i Finnmark. Finnmark har pr. dags dato 2 vindkraftverk i drift, fire rettskraftige konsesjoner og 13 vindkraftprosjekter til behandling hos NVE. Finnmark fylkeskommune vedtok i desember 2012 Regional Vindkraftplan for Finnmark 2013-2025, hvor man har satt vindkraft i et utviklingsperspektiv med fokus på næringsutvikling og verdiskaping. Vindkraftnæringen er i startgropen i Finnmark – en region med noen av de beste vindressursene i verden.

Videre er kostnadene ved vindkraftutbygging på land enda i dag så høy at vindkraftaktørene har problemer med å finne lønnsomhet i sine prosjekter. Ved vindkraftutbygging til havs er kostnadene ved både bunnfast og flytende prosjekter mangedoblet sammenlignet med landbasert vindkraft.

I dette perspektivet, hvor både lokale og regionale myndigheter og næringen har stort fokus på å etablere en robust vindkraftsatsning i Finnmark, er det etter fylkesordførers oppfatning ikke riktig å flytte fokus til havbasert vindkraft.

Finnmark fylkeskommune har på denne bakgrunn ikke tatt med havområdene i planområdet for Regional Vindkraftplan for Finnmark 2013-2025. Med de ovennevnte perspektiver tatt i betraktning, mener fylkesordføreren at man bør opprettholde fokus på landbasert vindkraft fram til 2025 for at næringen skal få fotfeste og gjøres lønnsom før man flytter fokus til havbasert vindkraft.

For understrekes følgende bemerkninger til konsekvensutredningen:

1. Havbasert vindkraft som hinder for fiskerinæringen
 - i. Fiskerinæringens verdiskaping i Finnmark
 - ii. Vindkraftverkenes størrelse og innvirkning på fiskerinæringen
 - iii. Verdiskapingen ved havbasert vindkraft er for liten tatt i betraktning de ulemper det medfører for fiskerinæringen
2. NVE overprøver Fiskeridirektoratets vurderinger

1. Havbasert vindkraft som hinder for fiskerinæringen

Fiskerinæringen er en viktig næring for Finnmark. Utredningsområdet for havbasert vindkraft er et stort område, og selv om ikke hele området vil tas i bruk ved utbygging av vindkraft må det tas hensyn til fiskeriene som pågår i området.

i. Fiskerinæringens verdiskaping i Finnmark

Fiskeri er en av Finnmarks desidert største næringer. Det omsettes årlig fisk med en førstehåndsverdi på nærmere 2 mrd. i Finnmark. Fiskerinæringen er også en av de næringer som sysselsetter flest i Finnmark, med mer enn 1400 ansatte bare i fiskebåtene. Utover dette er fiskerinæringen en viktig tradisjonsbærer med hensyn til ivaretagelse av kystkulturen og historien om det som har vært livsnerven for bosetting i Finnmark i hundrevis av år.

ii. Vindkraftverkenes størrelse og innvirkning på fiskerinæringen

Konsekvensutredningen er tydelig på at selv om området som utredes for havbasert vindkraft er stort, så vil aldri et så stort område berøres av en framtidig vindkraftutbygging. Dette brukes som argument for at konflikten mellom havbasert vindkraft og fiskerinæringen ikke vil være av stor betydning. Likevel framholdes det i kapittel 4 om teknologi- og kostnadsutvikling, at med den takten man nå ser innen teknologiutvikling, vil man i et 2020-2030-perspektiv kunne se at vindkraft basert på flytende turbiner vil kunne være konkurransedyktig sammenliknet med dagens bunnfaste vindkraftverk. I et slikt perspektiv vil det ikke bare være de definerte utredningsområdene som er aktuell for havbasert vindkraft. Det er derfor viktig at konsekvenser for fiskerinæringen som følge av faktisk utbygging i et fiskeriområde er grundig utredet før man åpner for utbygging.

iii. Verdiskapingen ved havbasert vindkraft er liten sammenliknet med fiskerinæringen i området

I konsekvensutredningens kapittel 20 behandles verdiskaping og sysselsetting i forbindelse med havbasert vindkraft. Tallene i dette kapittelet avviker fra tallene i avsnitt 28.12, men det fremgår tydelig av tabell 20-1 at sysselsettingen er antatt å være 3088 årsverk over kraftverkets levetid, hvorav 1 % vil tilfalle den nærmeste økonomiske region, som i dette tilfellet er Alta. 31 årsverk vil altså tilfalle regionen over kraftverkets levetid på 25 år. Videre sier utredningen at 80 % av verdiskapingen vil komme i prosjektets byggefase. Finnmark fylkeskommune er i utgangspunktet positiv til at etablering av nye næringer medfører verdiskaping både nasjonalt, regionalt og lokalt. I denne sammenheng er det imidlertid tydelig at fiskerinæringen står for en verdiskaping som er mange ganger større enn hva havbasert vindkraft kan komme til å bli i overskuelig framtid. Dette er med på å understreke viktigheten av at havbasert vindkraft ikke kan bygges ut dersom det går på bekostning av fiskerinæringen. Derfor er det viktig at man etterstreber grundige prosesser som involverer de ulike fagmyndigheter og kompetansemiljø, slik at den nye næringen kan utvikle seg side om side med eksisterende næring.

2. NVE overprøver Fiskeridirektoratets vurderinger

Fiskeridirektoratet har i rapporten «NVE-rapport 48-12» gjennomført en grundig utredning i samarbeid med de 4 største fiskeriorganisasjonene i Norge. Utredningen peker på hvilke forhold som er relevant med hensyn til konflikt mellom fiskerinæringen og havbasert vindkraft innenfor de enkelte utredningsområdene. Det pekes på tre faktorer:

- Førstehåndsverdi på fisken som tas opp i området
- Antall fiskefartøy under 15 meter
- Fiskerifaglig vurdering

For utredningsområdet Sandskallen – Sørøya nord viser rapporten at *førstehåndsverdien* på fisk fra området er plassert i kategorien «Over NOK 500 mill.» som gir 3 av 3 poeng. Videre, med hensyn til *antall fiskefartøy* under 15 meter, havner området i kategorien «mellom 200-500 stk.»

som gir 2 av 3 poeng. Mht. den fiskerifaglige vurderingen gis området 1 poeng, noe som betyr at de samlede konsekvensene for området vil bli høyere enn konsekvensene av de to foregående faktorene. Totalt sett får altså utredningsområdet 6 poeng, og havner i Fiskeridirektoratets «Kategori 5 – meget stor konsekvens». Dette betyr at de samlede konsekvensene for fiskerinæringen er så stor at Fiskeridirektoratet anbefaler at området *ikke* åpnes for etablering av vindkraft.

Fylkesordføreren finner det kritikkverdige at NVE, som fagdirektorat innen energi, går imot Fiskeridirektoratets vurderinger på dette området. På side 166 i den strategiske konsekvensutredningen står følgende:

NVE konstaterer at Fiskeridirektoratet mener at utbygging av området vil ha store konsekvenser for fiskeri, men vurderer likevel at det kan etableres vindkraft i Sandskallen – Sørøya nord. NVE mener at konsekvensene kan reduseres ved at kun deler av utredningsområdet vil bli benyttet til vindkraftformål, og ved at det tas særlige hensyn til fiskeri ved prosjektspesifikke utredninger og ved detaljplanlegging av et havvindanlegg. NVE vurderer videre at konsekvensene for fiskeri også kan reduseres hvis det tillates bruk av passive fiskeredskaper i vindkraftverket.

Basert på dette har NVE konkludert med at konsekvensen for fiskerinæringen kan nedjusteres fra kategori 5 som er Fiskeridirektoratets anbefaling, til kategori 4. Denne endringen begrunnes med følgende 3 forhold:

- NVE mener at Fiskeridirektoratet i sine vurderinger ikke har tatt hensyn til at det bare er deler av utredningsområdene som vil båndlegges i forbindelse med vindkraftutbygginger. Dette medfører ikke riktighet. Fiskeridirektoratet har, på spørsmål om saken, uttalt at de hele veien i sitt utredningsarbeid har tatt høyde for at det bare er små deler av utredningsområdet som vil båndlegges av et vindkraftverk. Det oppfattes som uryddig at dette benyttes som argument fra NVE.
- NVE mener at konsekvensene kan minimeres ved at det tas hensyn til fiskeriinteressene i prosjektspesifikke utredninger og ved detaljplanlegging av vindkraftverkene. Dette anses som en selvfølge ved alle interessekonflikter, og dette er også noe Fiskeridirektoratet har tatt høyde for i sine vurderinger. Det er alltid mulig å gjøre tilpasninger for å redusere ulemper, men det betyr ikke at interessekonflikten forsvinner.
- NVE mener at konsekvensene vil reduseres ved at det tillates bruk av passive redskaper i vindkraftverket. Fylkesordføreren konstaterer at det ikke er enighet mellom NVE og Fiskeridirektoratet med hensyn til definisjonen av passive redskaper, noe som burde oppklares snarest. Videre mener Finnmark fylkeskommune at det er feilaktig av NVE å basere seg på en antakelse om at det blir tillatt å drive med fiskerier inne i vindkraftverkene. Det finnes ikke lovverk som regulerer dette i dag, samtidig som det er ulik praksis på dette i havbaserte vindkraftverk i andre land, noe som også konstateres i konsekvensutredningen.

Fylkesordføreren stiller spørsmålsteget ved de utredninger som gjøres av NVE innen temaet fiskeriinteresser, og finner det urovekkende at Fiskeridirektoratet som fagmyndighet ikke blir hørt når man utreder konsekvenser av inngrep i et slikt viktig fiskeriområde som Sandskallen – Sørøya nord er en del av. Fiskeridirektoratet har i prosessen med fagutredningen etterspurt mer tid til å vurdere konsekvensene for fiskerinæringen. Fylkesordføreren støtter Fiskeridirektoratet i dette, ettersom havbasert vindkraft er noe helt nytt i Norge – både for fiskerinæringen, Fiskeridirektoratet og NVE.

Finnmark fylkeskommune har i hovedsak hatt fokus på utredningsområdet Sandskallen – Sørøya nord, men vi har også sett på konsekvensutredningens vurderinger av andre områder. Det bør i forbindelse med utredning av havbasert vindkraft være åpenbart at fiskeriinteressene

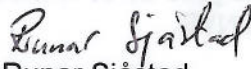
er den viktigste kilden til konflikt. Likevel framstår det som om konsekvensutredningen i flere tilfeller reduserer betydningen av de ulemper havbasert vindkraft kan medføre for fiskerinæringen.

Nordconsults grunnlagsrapport for konsekvensutredningen gir en kortfattet sammenstilling av erfaringer med forholdet mellom havbasert vindkraft og fiskeri. Rapporten viser etter Finnmark fylkeskommunes mening at det er store ulikheter mht. hvordan dette motsetningsforholdet forvaltes og reguleres. Det finnes også lite kjent informasjon om hvordan utbygging av havbasert vindkraft har påvirket fiskefangsten og dermed verdiskapingen, både innenfor enkeltområder og totalt for de enkelte land.

På denne bakgrunn vil Finnmark fylkeskommune anmode om at Fiskeridirektoratets anbefaling om å ikke åpne området Sandskallen – Sørøya nord for søknader om konsesjon til utbygging av havbasert vindkraft tas til følge. Det bør ligge grundigere og stedsspesifikke utredninger til grunn dersom man skulle gå videre med en åpning, slik at man er sikker på at den nye næringen ikke kommer i et motsetningsforhold til etablerte næringer.

Videre vil Finnmark fylkeskommune anmode om at føre-var-prinsippet legges til grunn for det videre arbeidet med konsekvensutredningen. Dette prinsippet ligger til grunn for all øvrig forvaltning av våre havområder og burde være styrende også når man skal etablere en ny næring til havs.

Med hilsen

Runar Sjøstad
fylkesordfører